

การสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก
ต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด

Understanding and studying the effects of termination
of analogue television system toward Roi-et's consumers.

เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ
อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
โทรศัพท์ 043556111 E-mail: victorboom01@gmail.com

Chetthaphat Siriwatthanatrakarn
Lecturer, Public Relation Program, Roi Et Rajabhat University

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน กสทช.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจการรับชมดิจิตอลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) ศึกษาการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิตอลทีวีในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมดิจิตอลทีวีใน จ.ร้อยเอ็ด โดยคณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ใน จ.ร้อยเอ็ด จำนวน 65,000 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมทีวีในปัจจุบันผ่านช่องทางดาวเทียม จำนวน 49,023 คน คิดเป็นร้อยละ 75.42 รองลงมา คือ ผ่านเสารับสัญญาณ(หนวดกุ้ง/ก้างปลา) จำนวน 7,730 คน คิดเป็นร้อยละ 11.89 และผ่านเคเบิลทีวี จำนวน 7,171 คน คิดเป็นร้อยละ 11.04 ส่วนประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรู้จักและสามารถเปิดปิดการรับชมได้ จำนวน 35,298 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมา คือ ไม่รู้จัก จำนวน 20,713 คน คิดเป็นร้อยละ 31.87 และรู้จักและรู้วิธีการปรับหาสถานี จำนวน 13,567 คน คิดเป็นร้อยละ 20.87 และประชาชนมีอุปกรณ์ในการรับชมดิจิตอลทีวีเป็นจานดำ(จานดาวเทียม) จำนวน 39,252 คน คิดเป็นร้อยละ 60.39 รองลงมา คือ ทีวีแบบเก่า จำนวน 20,681 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 และทีวีดิจิตอล HD (ความคมชัดสูง) จำนวน 13,449 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 นอกจากนี้ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการที่จะเปลี่ยนมารับสัญญาณดิจิตอลทีวีจากเสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา จำนวน 43,144 คน คิดเป็นร้อยละ 66.38 และจะไม่เปลี่ยนจำนวน 21,856 คน คิดเป็นร้อยละ 33.62

สำคัญ: โทรทัศน์ระบบแอนะล็อก ดิจิตอลทีวี

Abstract

This research aims 1) To explore the digital TV in Roi Et province 2) To study awareness of the people about the digital TV transition to digital TV. in Roi Et province. 3) To study satisfaction of the people who watch digital TV. in Roi Et province. The researchers collected data from 65,000 sample people in the analysis of quantitative data. Statistical software was used for finding frequency, percentage, average, and standard deviation.

Overall, 49,023 or 75.42 % of people in Roi Et currently watch TV via satellite, 7,730 people or 11.89% of antenna and 7,171 people or 11.04% of cable TV as follow. As Roi Et people, 35 298 or 54.30 percent of people known and can turn on and off the digital TV, 20,713 or 31.87 percent of people is an unknown digital TV and 13,567 people or 20.87 percent of people know and know how to adjust the station. The number of people who watch digital TV via satellite is 39,252 or 60.39 percent, 20,681 or 31.82 percent of people used old television and of and Digital 13,449 or 20.69 percent of people used TV HD (high definition). In addition, 43,144 or 66.38 percent of people want to convert to antenna receiver for digital TV and 21, 856 or 33.62 percent of people will not change.

Keyword: Analog TV., Digital TV.

บทนำ

การออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลของไทยนั้น ได้มีการทดลองออกอากาศดิจิตอลทีวีภาคพื้นดินอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2543 โดยมีคณะทำงานซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งโทรทัศน์ เช่น อสมท กรมประชาสัมพันธ์ ITV , UBC เป็นต้น โดยมีการติดตั้งเครื่องส่งที่อาคารใบหยก 2 ทำการทดลองออกอากาศที่ช่อง 47 ความถี่ 678 – 686 MHz โดยใช้เครื่องส่งที่มีกำลังส่ง 250 Watt ทั้งนี้อุปกรณ์ DVB ที่ใช้ในการทดลองออกอากาศได้รับการสนับสนุนจากบริษัท NTL และเครื่องส่งโทรทัศน์ของ ITV สายอากาศที่ใช้เป็น Omnioid Pattern 11.5dB กำลังส่งออกที่สายอากาศจะอยู่ที่ 2.5 KW รายการโทรทัศน์ที่ใช้ในการออกอากาศคือ ITV, ช่อง 9, ช่อง 11 และ UBC นับจากนั้นมาก็ได้มีการดำเนินการใดๆเพิ่มเติมเพื่อทำการออกอากาศทีวีดิจิตอลในวงกว้าง อันเนื่องมาจากติดขัดในประเด็นข้อกฎหมาย โดยก่อนหน้ารัฐธรรมนูญปี 2540 การขออนุญาตใช้คลื่นความถี่ทำได้เฉพาะหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานการศึกษาเท่านั้น จนกระทั่งมีรัฐธรรมนูญปี 2540 ที่จะต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ชื่อว่า คณะกรรมการกิจการกระจาย

เสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ จนกระทั่งถึงรัฐธรรมนูญปี 2550 ที่กำหนดให้มีหน่วยงานที่เรียกว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้แต่งตั้งอนุกรรมการการเปลี่ยนไปสู่ระบบการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยให้สถานีโทรทัศน์ ทุกสถานีส่งแผนยูติในระบบแอนะล็อกและให้ออกอากาศเป็นระบบดิจิทัลทีวี และจังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก เป็นลำดับที่ 3 ของประเทศ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2559 ต่อจากอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้มีการยุติไปเมื่อเที่ยงคืนของวันที่ 1 ธันวาคม 2558 และจำทยอยยุติทั้งประเทศ ให้หมดภายในปี 2562 และในการยุติการโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ สำนักงาน กสทช. จึงได้ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในการดำเนินการทำการศึกษาศึกษาการสร้างความเข้าใจและการศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทำให้ทราบถึงการรับชมและการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวี รวมทั้งความพึงพอใจเกี่ยวกับการรับชมดิจิทัลทีวี ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างความเข้าใจ แก่ประชาชนในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลทีวี และผลการวิจัยในครั้งนี้จะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลวางแผนในการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการรับชมดิจิทัลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมดิจิทัลทีวีในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมโดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และมีทฤษฎี แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ทฤษฎีความรู้ ทศนคติและพฤติกรรม 2) ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ดังนี้ 1) ทฤษฎีความรู้ ทศนคติและพฤติกรรม สรุพงษ์ โสธนะเสถียร (2533:123) ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของ 3 ตัวแปรได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ซึ่งเรียกว่า แบบจำลอง K A P โดยเป็นแนวคิดที่นำเสนอว่า ประชาชนจะเปิดรับสารจะต้องผ่านกระบวนการความรู้ จากนั้นจึงก่อให้เกิดเป็นทศนคติ และสุดท้ายคือเกิดพฤติกรรมตามลำดับ 2) ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratification Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้ให้ความสำคัญที่ตัวผู้รับสาร(Audience) มากกว่าตัวของข่าวสาร โดยทฤษฎี

นี้ได้มองว่า ผู้รับสาร (Audience) จะมีบทบาทอย่างกระตือรือร้นในฐานะผู้กระทำ (Active) ในการที่จะใช้ประโยชน์จากเนื้อหาของสื่อมากกว่าที่จะเป็นผู้รับหรือผู้ถูกกระทำ (Passive) จากสื่อเพียงด้านเดียวเพราะฉะนั้นความสัมพันธ์ตามแนวคิดนี้จึงไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่มีทิศทางจากเนื้อหาข่าวสาร (Message) จะนำไปสู่ผล (Effect) แต่เป็นความสัมพันธ์จะเป็นในลักษณะที่ว่าผู้รับสาร (Audience) จะนำสาร (Message) ไปใช้ประโยชน์และการใช้ประโยชน์นั้น (Usage) เป็นตัวแปรแทรกในกระบวนการของผล (E.Katz, J.G.Blumer and M.Gurevitch, 1974:11-35)

ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่บ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยสำนักงาน กสทช. กำหนดให้ศึกษา จำนวน 5% จากประชากรทั้งสิ้น 1,324,126 คน และได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ 65,000 คน โดยใช้สูตร Taro Yamane (Yamane,1967) ในการคำนวณประชากร ดังนี้ คือ

ตารางที่ 1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดร้อยเอ็ดแยกรายอำเภอ

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เชียงขวัญ	27,992	1,373	พนมไพร	73,878	3,626
จตุรพักตรพิมาน	81,147	3,983	อาจสามารถ	74,977	3,680
ปทุมรัตน์	54,105	2,655	สุวรรณภูมิ	117,372	5,760
ทุ่งเขาหลวง	28,514	1,399	จังหาร	47,274	2,320
เมืองสรวง	23,330	1,145	ธวัชบุรี	68,813	3,377
โพนทอง	108,890	5,362	เกษตรวิสัย	99,107	4,863
ศรีสมเด็จ	37,043	1,818	โพธิ์ชัย	58,316	2,862
เมยวดี	22,985	1,128	เสลภูมิ	123,071	6,040
หนองพอก	66,452	3,261	เมืองร้อยเอ็ด	157,656	7,737
โพนทราย	28,224	1,385	รวม	1,324,126	65,000
หนองฮี	24,980	1,226			

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ระหว่างเดือนกันยายน 2558 ถึงเดือนมกราคม 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง คือเลือกประชากรทั้งหมดใน 20 อำเภอ และสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในแต่ละตำบล จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอเป็นค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของประชาชน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับการรับชมดิจิทัลทีวีในจังหวัดร้อยเอ็ด

1) ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีช่องทางการรับชมทีวีในปัจจุบัน คือ ประชาชนรับชมทีวีผ่านช่องทางดาวเทียม จำนวน 49,023 คน คิดเป็นร้อยละ 75.42 รองลงมา คือ ประชาชนรับสัญญาณ

ผ่าน เสาร์รับสัญญาณ (หนวดกุ้ง/ก้างปลา) จำนวน 7,730 คน คิดเป็นร้อยละ 11.89 และประชาชนรับสัญญาณผ่านเคเบิลทีวี จำนวน 7,171 คน คิดเป็นร้อยละ 11.04 ตามลำดับ

2) ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่รู้จักดีจิตอลและสามารถเปิดปิดการรับชมได้ จำนวน 35,298 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมา คือ ประชาชนไม่รู้จัก จำนวน 20,713 คน คิดเป็นร้อยละ 31.87 และรู้จักและประชาชนรู้วิธีการปรับหาสถานี จำนวน 13,567 คน คิดเป็นร้อยละ 20.87 ตามลำดับ

3) อุปกรณ์ในการรับชมดีจิตอลทีวีของประชาชนในปัจจุบัน ประชาชนมีอุปกรณ์ในการรับชมดีจิตอลทีวีเป็นจานดำ (จานดาวเทียม) จำนวน 39,252 คน คิดเป็นร้อยละ 60.39 รองลงมา คือ ประชาชนมีอุปกรณ์ในการรับชมเป็นทีวีแบบเก่า จำนวน 20,681 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 และประชาชนมีอุปกรณ์ในการรับชมเป็นทีวีดีจิตอล HD (ความคมชัดสูง) จำนวน 13,449 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 ตามลำดับ

4) ความต้องการของประชาชนในการเปลี่ยนมารับดีจิตอลทีวีจากเสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา ประชาชนมีความต้องการที่จะเปลี่ยนมารับสัญญาณดีจิตอลทีวีจากเสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา จำนวน 43,144 คน คิดเป็นร้อยละ 66.38 และประชาชนจะไม่เปลี่ยนมารับดีจิตอลทีวี จำนวน 21,856 คน คิดเป็นร้อยละ 33.62 ตามลำดับ

5) การรับชมดีจิตอลทีวีช่องใหม่ ประชาชนได้รับชมดีจิตอลทีวีช่องใหม่ จำนวน 32,972 คน คิดเป็นร้อยละ 50.73 รองลงมา ไม่ได้รับชมดีจิตอลทีวีช่องใหม่ จำนวน 32,028 คน คิดเป็นร้อยละ 49.27 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดีจิตอลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดีจิตอลทีวี

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดีจิตอลทีวี	ไม่รู้		รู้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จะมีการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อก	50,676	77.96	14,324	22.04
2. กล่องรับสัญญาณดีจิตอลทีวีสามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้	24,468	37.64	40,532	62.36
3. ท่านสามารถรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดีจิตอลทีวีได้ฟรีไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน	24,288	37.37	40,712	62.63
4. ดีจิตอลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม	25,966	39.95	39,034	60.05
5. สามารถดูรายการดีจิตอลทีวีผ่านมือถือได้	37,932	58.36	27,068	41.64

จากตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดีจิตอลทีวีของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด มีการรับรู้ ดังต่อไปนี้

1) การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อก ประชาชนไม่รู้

เกี่ยวกับ การยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อก จำนวน 50,676 คน คิดเป็นร้อยละ 77.96

2) การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณดิจิตอลทีวีที่สามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ ประชาชนรู้ จำนวน 40,532 คน คิดเป็นร้อยละ 62.36

3) การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิตอลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน ประชาชนรู้เกี่ยวกับการรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิตอลทีวี ได้ฟรีไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน จำนวน 40,712 คน คิดเป็นร้อยละ 62.63

4) การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิตอลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม ประชาชน รู้เกี่ยวกับดิจิตอลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม จำนวน 39,034 คน คิดเป็นร้อยละ 60.05

5) การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิตอลทีวีสามารถดูรายการดิจิตอลทีวีผ่านมือถือได้ ประชาชนไม่รู้เกี่ยวกับดิจิตอลทีวีสามารถดูรายการดิจิตอลทีวีผ่านมือถือได้ จำนวน 37,932 คน คิดเป็นร้อยละ 58.36

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมดิจิตอลทีวี

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมดิจิตอลทีวี

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยมาก	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ได้รับกล่องรับสัญญาณดิจิตอลทีวีฟรี	21,869 (33.64)	18,076 (27.81)	14,100 (21.69)	5,317 (8.18)	5,638 (8.68)	3.59	1.26
2. ได้รับการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณ	12,524 (19.26)	19,427 (29.89)	17,845 (27.45)	8,252 (12.70)	6,952 (10.70)	3.22	1.23
3. ได้รับความช่วยเหลือบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้ง/รับชม	12,077 (18.58)	18,244 (28.07)	17,947 (27.61)	9,366 (14.41)	7,366 (11.33)	3.15	1.26
4. ภาพมีความคมชัด มีคุณภาพเสียงดีกว่าระบบเดิม	14,486 (22.29)	20,167 (31.03)	16,347 (25.15)	8,241 (12.68)	5,759 (8.85)	3.32	1.24
5. สามารถรับสัญญาณได้ดีทุกพื้นที่	15,041 (23.14)	18,065 (27.79)	17,097 (26.30)	8,602 (13.22)	6,195 (9.53)	3.29	1.25

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมดิจิตอลทีวีของประชาชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีการรับรู้ ดังต่อไปนี้

- 1) ความพึงพอใจของเกี่ยวกับการได้รับกล่องรับสัญญาณดิจิตอลทีวีฟรี ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด จำนวน 21,869 คน คิดเป็นร้อยละ 33.64
- 2) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการได้รับบริการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณ ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 19,427 คน คิดเป็นร้อยละ 29.89
- 3) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้ง/รับชม ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 18,244 คน คิดเป็นร้อยละ 28.07
- 4) ความพึงพอใจเกี่ยวกับภาพมีความคมชัด มีคุณภาพเสียงดีกว่าระบบเดิม ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 20,167 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03
- 5) ความพึงพอใจเกี่ยวกับสามารถรับสัญญาณได้ดีทุกพื้นที่ ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 18,065 คน คิดเป็นร้อยละ 27.79

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 อภิปรายผลข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับการรับชมดิจิตอลทีวี ช่องทางการรับชมทีวีในปัจจุบัน โดยภาพรวมประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับชมทีวีในปัจจุบัน ผ่านช่องทางดาวเทียมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผ่านเสารับสัญญาณ (หนวดกุ้ง/ก้างปลา) และผ่านเคเบิลทีวี ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดยังยึดถือความเคยชิน และทัศนคติในการรับชมดิจิตอลทีวีในปัจจุบันผ่านช่องทางรูปแบบเดิม ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล เตรียมพงศ์พันธ์ (2540:14) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรม

ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่รู้จักดิจิตอลทีวีอย่างไร โดยภาพรวมประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าเฉลี่ยคือ รู้จักและสามารถเปิดปิดการรับชมได้มากที่สุด รองลงมาคือ ไม่รู้จัก และรู้จักและรู้วิธีการปรับหาสถานี ตามลำดับ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจดิจิตอลทีวีผ่านสื่อโฆษณาทางทีวีและสื่ออื่นๆ ในระดับเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพร สุวรรณ (2520 : 16) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น หรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

อุปกรณ์ในการรับชมดิจิตอลทีวีของประชาชนในปัจจุบัน โดยภาพรวมของจังหวัดร้อยเอ็ดประชาชนมีอุปกรณ์ในการรับชมดิจิตอลทีวีเป็นจานดำ(จานดาวเทียม) มีค่าเฉลี่ยคือมากที่สุด รองลงมา คือ ทีวีแบบเก่า และทีวีดิจิตอล HD (ความคมชัดสูง) ตามลำดับ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ ประชาชนยังยึดติดกับพฤติกรรมการรับชมดิจิตอลทีวีเป็นจานดำแบบระบบเดิมอีกทั้งระบบ การออกอากาศของดิจิตอลทีวีและระบบแอนะล็อกยังออกอากาศเป็นระบบคู่ขนานทำให้

ประชาชน ยังขาดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการนำเสนอจากการเปลี่ยนของสื่ออย่างชัดเจนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี เทียรชชาติ (2541: 15) กล่าวว่า ทักษะคิด หมายถึง ผลของความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึกและความเชื่อ หรือความรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบใน ทางใดทางหนึ่ง ต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น

ความต้องการของประชาชนในการเปลี่ยนมารับดิจิตอลทีวีจากเสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา โดยภาพรวมประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการที่จะเปลี่ยนมารับสัญญาณดิจิตอลทีวีจาก เสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา มีค่าเฉลี่ยคือ มากที่สุด และจะไม่เปลี่ยน ตามลำดับ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีความตื่นตัวหลังจากที่ได้มีรับข้อมูลจากสื่อโฆษณาหรือสื่อการประชาสัมพันธ์ของคนในชุมชนแต่ละพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีความต้องการเปลี่ยนมารับดิจิตอลทีวีจาก เสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา ซึ่งสอดคล้องกับ Herbert C. Kelman (1967 : 469) ความต้องการที่อยากจะเปลี่ยนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ซึ่งตรงกับความต้องการภายใน หรือค่านิยมของเขา พฤติกรรม ที่เปลี่ยนไปในลักษณะนี้ จะสอดคล้องกับค่านิยมที่บุคคลมีอยู่เดิม

การรับชมดิจิตอลทีวีช่องใหม่ โดยภาพรวมของการรับชมดิจิตอลทีวีช่องใหม่ของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีค่าเฉลี่ย คือ ได้รับชมมากที่สุด รองลงมา คือ ไม่ได้รับชม ตามลำดับ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะหลังจากที่มีการรับชมดิจิตอลทีวีช่องใหม่ของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีช่อง ที่สามารถสร้างความโดดเด่นแตกต่างทำให้ประชาชนจดจำได้ง่ายขึ้นอย่างชัดเจน รองลงมาคือไม่ได้รับชมน่าจะเป็นเพราะ ประชาชนยังติดช่องเดิมๆในการรับชมผ่านช่องจานดาวเทียม/เคเบิลทีวี ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 : 123) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันเนื่องมาจากการมีความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกัน ความแตกต่างกันในการแปลความสารที่ตนเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์สิ่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อนพฤติกรรมของบุคคล

ตอนที่ 2 อภิปรายผลข้อมูลการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิตอลทีวี การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อก โดยภาพรวมของการรับรู้ ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อก ประชาชนมีค่าเฉลี่ยไม่รู้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ไปยังประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะปัญหาจากการประชาสัมพันธ์ที่ล่าช้าและขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะ ล็อกในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรรพรรณ ปิรันธน์โอวาท (2542 : 39) เมื่อบุคคลมีความรู้ และทัศนคติอย่างไร จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้ และทัศนคติที่มีอยู่ นั่นคือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกัน หรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นเสมอไปในทุกกรณี

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีที่สามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ โดยภาพรวมของการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีที่สามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ ประชาชนมีค่าเฉลี่ยรู้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ มีการรับรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์ทางโฆษณาโทรทัศน์วิทยุชุมชนรวมถึงการแนะนำจากช่างเทคนิคที่มาติดตั้งเพราะบริบทของประชาชน ส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดยังนิยมใช้ทีวีรุ่นเก่าอยู่ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับอุปกรณ์รับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้จริงหลังจากที่ได้มีการติดตั้งแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2527: 20) กล่าวว่า ความรู้ คือ ความสามารถของสมองในอันที่จะทรงไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับเข้าไว้ในสมอง การวัดว่าบุคคล มีความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น วัดได้จากความสามารถในการระลึก ออกของบุคคลนั้น

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน โดยภาพรวมของการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรีไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน ประชาชนมีค่าเฉลี่ยรู้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ สำนักงาน กสทช. ได้มีการสร้างความเข้าใจให้ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดรับรู้ข้อมูล จากการประชาสัมพันธ์สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์และการประชาสัมพันธ์จากผู้นำหรือคนในชุมชนผ่านวิทยุชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ โสภิตสุตา มงคลเกษม (2539 : 42) กล่าวว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) เป็นข้อมูลที่มนุษย์ได้รับ และเก็บรวบรวมจากประสบการณ์ต่างๆ การที่บุคคลยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล บุคคลควรจะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจ

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม โดยภาพรวมของการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม ประชาชน มีค่าเฉลี่ยรู้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อถึงความแตกต่างกันระหว่างระบบแอนะล็อกแบบเดิมกับแบบดิจิทัลทีวีระบบใหม่ การที่ประชาชนเลือกดูผ่านระบบดิจิทัลทีวีทำให้ได้ความคมชัดของคุณภาพภาพและเสียงที่ดีขึ้นกว่าเดิมพร้อมทั้งสัญญาณคงที่ไม่ล่มบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับ อุดุลย์ จาตุรงค์กุล (2541: 185-189) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ข่าวสารที่เก็บไว้ใน ความทรงจำ ส่วนหนึ่งของข่าวสารทั้งหมดเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของผู้บริโภคในตลาดเรียกว่า ความรู้เกี่ยวกับผู้บริโภค (Consumer Knowledge) ซึ่งอาจจะศึกษาได้โดยการตอบคำถามดังนี้ คือ ผู้บริโภครู้อะไร ความรู้จัดระเบียบอยู่ในความทรงจำในรูปแบบใด และจะวัดความรู้ได้อย่างไร

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีสามารถดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านมือถือได้ โดยภาพรวมของการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีสามารถดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านมือถือได้ ประชาชน มีค่าเฉลี่ยไม่รู้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ การรับรู้ของประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดร้อยเอ็ดตามชนบทยังขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีทางโทรศัพท์มือถืออย่างเช่น สมาร์ทโฟน

รวมถึงการเข้าถึงสื่อ จากอินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีนั้นสามารถดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านมือถือได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถวรรณ ปิณฑธโนวาท (2542 : 45) กล่าวถึงแนวคิดของ Zimbardo and Leippe ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม จะมีลักษณะเป็นเชิงเส้นตรง ซึ่งก็คือ การให้ความรู้แก่ผู้รับสาร อันที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ตามที่ผู้ส่งสารมีความต้องการ อีกทั้งยังส่งผลไปยังการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด

ตอนที่ 3 อภิปรายผลข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมดิจิทัลทีวี โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ พึงพอใจมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก กสทช. ได้มีการจัดขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีระบบผลการวิจัยของประชาชนจึงมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับการได้รับกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีฟรี ซึ่งสอดคล้องกับ E.Katz, J.G.Blumer and M.Gurevitch (1974: 11-35) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ว่าจัดเป็นทฤษฎีที่ได้ให้ความสำคัญ ที่ตัวผู้รับสาร(Audience) มากกว่าตัวข่าวสาร โดยทฤษฎีนี้ได้มองว่าผู้รับสาร (Audience) มีบทบาทอย่างกระตือรือร้นในฐานะผู้กระทำ (Active) ในการที่จะใช้ประโยชน์จากเนื้อหาของสื่อมากกว่าที่จะเป็นผู้รับหรือผู้ถูกกระทำ (Passive) จากสื่อเพียงด้านเดียว

ประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการได้รับบริการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณ พบว่า ประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมาคือ พึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก กสทช. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อทีวีให้แก่ประชาชน ประชาชนผู้รับบริการจึงมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการได้รับบริการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุบล เบญจรงค์กิจ (2534 : 65) กล่าวว่า การบริโภคสื่อมวลชนจึงถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยให้ระบบสังคมของมนุษย์เข้าสู่สมดุล และทำให้มนุษย์ มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับได้รับความช่วยเหลือบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้ง/รับชม พบว่า ประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมาคือ พึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ สำนักงาน กสทช. มีเจ้าหน้าที่ศูนย์ที่คอยให้บริการความช่วยเหลือและบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้ง/รับชม เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส วาจาสุภาพ เป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Katz (1974) ได้สรุปว่าการศึกษาสื่อมวลชนตามทฤษฎีการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจนี้มีข้อตกลงเบื้องต้น โดยมนุษย์เป็นผู้กำหนดความต้องการของตนเองจากความสนใจหรือแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในกรณีต่างๆ และมนุษย์ทุกคนเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความต้องการส่วนตัว

ประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับภาพมีความคมชัด มีคุณภาพเสียงดีกว่าระบบเดิม พบว่า ประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมาคือ พึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็น

เช่นนี้น่าจะเป็นเพราะคุณภาพของระบบการแพร่ภาพของดิจิทัลทีวีและคุณภาพการกระจายเสียงดีกว่าระบบเดิมมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Wenner (1982: 175-184) กล่าวว่า แสดงความพึงพอใจในการใช้ข่าวสาร เพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูล (Orientation Gratifications) ใช้เพื่ออ้างอิงและใช้เป็นแรงเสริมย้ำ ในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมโดยมีรูปแบบของความต้องการที่แสดงออกมาเป็นการติดตามข่าวสาร (Surveillance) การได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อช่วยแนะนำพฤติกรรมและช่วยในการตัดสินใจ (Decision Utility)

ประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับสามารถรับสัญญาณได้ดีทุกพื้นที่ พบว่าประชาชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมาคือ พึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะคุณภาพในการวางระบบการรับส่งสัญญาณของเจ้าหน้าที่ กสทช. โดยมีศูนย์กลางการรับส่งสัญญาณสถานีภาคพื้นดินเพื่อใช้ในการรับส่งสัญญาณครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ (2531: 110-112) กล่าวว่า ความต้องการข่าวสารสารสนเทศ (Information) ติดตามเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวเองสภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัว สภาพปัจจุบันของสังคมและโลกแสวงหาข้อแนะนำการปฏิบัติหรือความคิดเห็นและทางเลือกในการตัดสินใจเพื่อสนองความต้องการอยากรู้อยากเห็นและความสนใจทั่วไปเรียนรู้ศึกษาด้วยตนเองและสร้างความรู้สึกรับรู้ความมั่นคงจากความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับทราบเกี่ยวกับการ ยุติโทรทัศน์ช่องแอนะล็อก ดังนั้นจึงควรให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอื่นๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นได้ คือ สื่อบุคคล ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อสม. เป็นต้น
- 2) ควรมีเอกสารเพื่อแจกจ่ายให้ความรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีอย่างต่อเนื่องแก่ประชาชนในพื้นที่ก่อนจะมีการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก
- 3) ควรมีการให้บริการติดตั้งพร้อมแจกอุปกรณ์ติดตั้งให้กับประชาชน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งจึงทำให้ไม่ยอมติดตั้งอุปกรณ์เพราะประชาชนมองว่ามีความยุ่งยาก

บรรณานุกรม

- นฤมล เตรียมพงศ์พันธ์.(2540). **ทัศนคติของพนักงานต่อปัญหามลพิษทางน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญชม ศรีสะอาด.(2527). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). **ทัศนคติ : ในการวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

- 77